

Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad

Kurser under 1945.

En FORTSÄTTNINGSKURS på 11 dagar, 21 juni—1 juli,
för dem som förut deltagit i någon av medborgarskolans kurser.

Två ordinarie kurser:

SOMMARKURS på 3 veckor 9—31 juli

HÖSTKURS på 3 veckor 6—28 sept.

Kursämnen och föreläsare.

Kursämnena, lärare och föreläsare bli för de *ordinarie kurserna* i huvudsak desamma som under 1944 års kurser, för vilka redogöres å sid. 3. För *fortsättningskursen* särskilt program, som kommer att meddelas i tidningen Fogelstadförbundets majnummer.

Arbetstidens fördelning.

För de *ordinarie kurserna* äro i regel de *teoretiska* timmarna 4 per dag, 9,30—11,30 samt 4,30—6,30. Dessutom beredes tid för extra föreläsningar, sammanträden m. m. Härtill kommer *väl läsning* och *tal teknik* varannan dag samt *sång* och *gymnastik*.

INTRÄDESVILLKOR:

God hälsa och fyllda 20 år.

AVGIFTER:

Fortsättningskursen 125 kr. i ett för allt.

Ordinarie kurser 210 kr. i ett för allt.

STIPENDIER:

Ett begränsat antal — till *fortsättningskursen* på högst 85 kr., till *ordinarie kurser* på högst 125 kr. — kunna sökas genom skolans rektor.

ANMÄLAN

insändes till *skolans rektor*, adr. Fogelstad, *Julita* — till *fortsättningskursen* före 1 juni, till *sommarkursen* före 25 juni, till *höstkursen* före 25 augusti.

MEDBORGARSKOLANS FÖRTROENDERAD:

Kerstin Hesselgren, yrkesinspektris, Stockholm, *ordf.*
Signe Vessman, fru, Stockholm, *v. ordf.*
Andrea Andreen, med. doktor, Stockholm.
Emilia Fogelklou Norlind, teol. doktor, författarinna, Stockholm.
Honorine Hermelin, Medborgarskolans rektor, Fogelstad.
Ebba Holgersson, lärare vid Medborgarskolan, Fogelstad.
Anna Käll, fru, Sparreholm.
Klara Käck, barnavårdsinspektris, Norrköping.
Ellen Landmark, föreståndarinna, Kembels, Stockholm.
Mia Leche Löfgren, författarinna, Göteborg.
Gerda Lindblom, fru, Stockholm.
Gerda Lundequist Dahlström, Stockholm.
Elisabeth Lundgren, lärarinna, Örebro.
Ada Nilsson, prakt. läkare, Stockholm.
Karin Nilsson, textilarbeterska, Norrköping.
Herta Svensson, personalkonsulent, Stockholm.
Agnes Söderqvist, fru, Västerås.
Elisabeth Tamm, godsägare, Fogelstad.
Elvira Vedberg-Larsson, tobaksarbeterska, Stockholm.
Ella Wickbom, fru, Strängnäs.
Elin Wikman, kartongarbeterska, Stockholm.
Elin Wägner, författarinna, Bergslund.
Ingrid Örström, lärarinna, Örebro.

SKOLANS STYRELSE:

Elisabeth Tamm, <i>ordf.</i>	Kerstin Hesselgren.	Ada Nilsson.
Honorine Hermelin, <i>v. ordf.</i>	Ebba Holgersson.	Elin Wägner.

SKOLANS FASTA LÄRARE:

Honorine Hermelin, Ebba Holgersson.

Kurser och deltagare under år 1944.

ARBETSÅRET 1944 har omfattat: TRE ORDINARIE KURSER, en v å r-, en s o m m a r- och en h ö s t k u r s på vardera 3 veckor, resp. 19 maj—10 juni, 6—28 juli och 7—29 september.

Kursämnen vid de ordinarie kurserna.

MEDBORGARKUNSKAP med HISTORIA och PRAKTISK PSYKOLOGI, samt BELYSNING AV AKTUELLA POLITISKA OCH SOCIALA FRÅGOR. Studium av olika statsformer och sammanhanget mellan samhället och den enskilde, dels ur *historisk* och *psykologisk* synpunkt, dels med utgångspunkt från dagens *samhälleliga förhållanden*: föreningen, kommunen, riksdagen, dagspressen o. s. v.

Vidare har behandlats industrialismen och arbetarrörelsen, kvinnorörelsen, sociala försäkringar, freds-, nykterhets-, uppfostrings- och skolfrågor. *Hermelin, Holgersson.*

Härtill har slutit sig tillämpningsövningar i form av sammanträden för kommunala nämnder och styrelser. Ärendena vid dessa sammankomster ha varit av så skiftande art som möjligt i syfte att åskådliggöra de olika lagbestämmelsernas tillämpning.

Dessutom ha olika slag av allmänna möten anordnats: vanliga föreningssammankomster med föredrag och diskussionsinledningar av såväl kursdeltagare som skolans lärare och andra föreläsare, årsmöten (med års- och revisionsberättelse), opinionsmöten och festliga samkväm.

Protokoll ha förts över alla sammanträden, ävensom s. k. dagsprotokoll med referat av samtliga föreläsningar. *Holgersson.*

VÄLLÄSNING och övningar i muntlig framställning för fru *Gerda Lundequist* och fröken *Elsa Stenhammar.*

SÅNG under ledning av fröken *Elsa Stenhammar.*

GYMNASTIK och lek, ledd av gymnastikdirektör *Märta Holm.*

EXTRA FÖRELÄSNINGAR under vår- och höstkurserna:

Fru Elsa Björkman-Goldschmidt: 1. Harriet Löwenhjelm; 2. Arbete i en befterrättlig värld; *fröken Britt Boltzius*: Något om kväkarna; *Lektor Matilda Goulard de la Lama*: Bilder från Spanien; *fru Signild Hellhagen*: 1. Tagore och västerlandet; 2. Blick in i Kinas omdaning; *redaktör Carin Hermelin*: Våra anspråk på varandra; *fröken Gerda Levin*: Bilder från Köpenhamn; *lektor*

Sven Lönborg: Atén, Galileen och nuet; *doktor Ada Nilsson*: 1. Förutsättningar för ett lyckligt äktenskap; 2. Den sexuella upplysningens mål ur enskild och social synpunkt; *författarinnan Hagar Olsson*: Edit Södergran; *fröken Kirsten Schottländer*: Den heliga Teresa; *fröken Elsa Stenhammar*: Schubert, Schumann och Mendelssohn; *fröken Elisabeth Tamm*: 1. Kvinnorna och politiken; 2. Jordfrågan.

Dessutom diskussionsinledningar samt föredrag av kursdeltagare om yrkeserfarenheter eller andra speciella intressen, om politiska och kulturella förhållanden i respektive hemorter o. s. v.

Vid uppläsning- och musikkvällarna ha medverkat fru *Gerda Lundequist*, fröken *Elsa Stenhammar* samt fröken *Barbro Hermelin*.

Stipendier och fonder.

Stipendier ha under år 1944 med tacksamhet mottagits från Fogelstadförbundet kr. 1,000; Fogelstadförbundets stipendiekassa kr. 300; Ebba Holgerssons stipendiefond 75; Sven Lönborg 50; Mathilda Nilsson 100; Alfild Nordberg 10; Ingrid Ryderberg 10; Elisabeth Tamm 720 ..... Summa kronor 2,265:—
Ur Medborgarskolans kassa ..... 1,045:—

Summa kronor 5,030:—

Utbetalade äro: 2 stipendier à 210 kr.; 2 à 150 kr.; 5 à 125 kr.; 10 à 100 kr.; 2 à 85 kr.;
5 à 75 kr.; 2 à 70 kr.; 1 à 60 kr.; 2 à 50 kr. .. Summa kronor 3,300:—

Fogelstadförbundets stipendiekassa mottager bidrag från alla, oavsett medlemskap i förbundet, som vill stödja syftet att ekonomiskt möjliggöra deltagandet i kurserna. Stipendiekassans gironummer är 10476, dess kassaförvaltare är fröken *Ingrid Örström*, Örebro. Stipendiekassan har bl. a. under året från Sundsvalls- och Norrköpingskretsarna fått mottaga resp. kr. 25:— och 32:—; från Söderhamns telefonstation 15; Magda Bergström 5; Signe Blomqvist 1; Siv Blomqvist 1; Eva Dohlwitz 50; Ammy Henriksson 60; Carin Hermelin 20; Sigrid Helliesen, Lund, 20; Thea Larsson 5; Hildur Lindeberg 5; Valborg Lundin 20; Lillie Lundquist 10; Gulla Norling 5; Hedvig Peterson 5; Ingrid, Anna, Eva, Valborg Örström 21.

Vid Fogelstadförbundets årsmöte 1926 grundades *Medbogarskolans fria fond* med ändamål att *trygga skolans fortsatta fria existens*. Den vädjar till alla för skolan och dess syften intresserade. Under 1944 har fonden fått mottaga från Gevlekretsen av Fogelstadförbundet 125 kr.; Gun Holm 25; Dagmar Lindman 5; Stina Skantze 100; Maj Sondén 75.

Deltagare i kurserna under år 1944.

Vårkursen.

Fröken *Ruth Elmgren*, Stockholm; fruarna *Karen Helmstedt*, Danmark; *Asta Jarle*, Stockholm; *Lisa Jonsson*, Bollnäs; fröknarna *Märta Karlsson*, Stockholm; *Elin Lagerkvist*, Stockholm; fru *Gerda Larsson*, Julita; fröken *Amy Rudemo*, Högnäs, fru *Dagny Westberg*, Södertälje; fröken *Inga Wide*, Göteborg.

Antal 10.

Ålder mellan 26 och 51 år. Medelålder 39 år.

Sommarkursen.

Fröken *Anna Andersson*, Hälleforsnäs; fru *Anna Bodén*, Storängen; fröken *Anna Greta Carlson*, Arvika; fruarna *Hulda Cederlund*, Malmö; *Kajsa Dickér*, Jönköping; fröken *Gudrun Fölling*, Norge; fru *Olga Gravseth*, Norge; fröken *Signe Hasselroth*, Stockholm; fru *Berna Hjälms*, Stockholm; fröknarna *Danita Höglund*, Göteborg; *Tyra Johansson*, Göteborg; *Linnéa Klingmark*, Stockholm; *Kerstin Larsson*, Nora; *Karin Lindström*, Eskilstuna; fru *Ragnhild Lindström*, Enskede; fröknarna *Viola Nygren*, Stockholm; *Magnhild Olsson*, Härnösand; *Maria Persson*, Norrköping; fru *Ellen Pettersson*, Stockholm; fröknarna *Clara Rahne*, Vadstena; *Ingrid Ryderberg*, Lund, *Kirsten Schottländer*, Danmark; *Britta Sunnerheim*, Tännäs; *Elisabeth Svanström*, Umeå; *Helga Wentz*, Ängelholm, fruarna *Viveka Viotti*, Björnlunda; *Berta Wretelius*, Örsundsbro.

Antal 27.

Ålder mellan 24 och 61 år. Medelålder 42 år.

Höstkursen.

Fru *Aina Andersson*, Stockholm; fröknarna *Gertie Benander*, Stockholm; *Cecilia Brusewitz*, Stockholm; *Elvi Carlsson*, Uddevalla; *Anna Lisa Dahlgren*, Stockholm; *Ulla Grill*, Godegård; fru *Lolla Hauge*, Norge; fröken *Stina Ifwer*, Munsö; fru *Margit Krogsrud*, Norge; fröknarna *Gerda Levin*, Danmark; *Helena Lindblom*, Stockholm; *Ingeborg Morell*, Stockholm, fruarna *Ingeborg Möller*, Stockholm; *Sigrid*

Nygqvist, Stockholm; *Helena Olsson*, Håla; fröknarna *Ingrid Ryhrholm*, Lycke; *Greta Sandgren*, Lund; *Karin Pettersson*, Uppsala, *Ilse Stern*, Stockholm; *Carla Söderholm*, Karlsborg; *Helfrid Undin*, Stockholm; fruarna *Agneta Ahlén*, Uppsala; *Lydia Akerberg*, Malmköping.

Antal 23.

Ålder mellan 16 och 54 år. Medelålder 38 år.

Summa 60 kursdeltagare.

Följande yrken ha representerats:

Arkivbiträde; anställd 2 (vid post, bank); assistent vid bibliotek 2; bagerska; barnavårdsombud 2; barnsköterska; barnträdgårdslärlarinna; borstbinderska; diakonissa; distriktssköterska; föreståndarinnor 3 (för barnkrubba med daghem 2, för Hospits för flickor); fruktodlare; gymnastikdirektör; hemmadotter; husmor 9; industriarbeterska 6; jordbruksarbetare; kontorist 2; lärare 8; personalkonsulenter 2; sekreterare; sjuksköterska; sjuksköterskeelev; skolkurator; studerande vid universitet; telefonist 4; tjänsteman vid försäkringsbolag 2; översättare.

TILL Förtroenderådets och Fogelstadförbundets medlemmar samt föreläsare, kursdeltagare, föreningar och andra, som under det gångna året givit skolan intresse och stöd, frambäres ett värdsamt tack och en förhoppning om fortsatt samarbete.

HONORINE HERMELIN

Skolans rektor.

Fogelstadförbundet.

Fogelstadförbundet, bildat 1925 vid slutet av Medborgarskolans första kurs, står öppet för kursdeltagare, lärare och föreläsare vid skolan. Dess syfte är fortsatt sammanhållning och samarbete. Förbundets medlemsantal var 646 vid slutet av år 1944.

FOGELSTADFÖRBUNDETS ÅRSMÖTE ägde rum 22—25 juni.

Efter förbundsmötets öppnande *torsdagen den 21 juni* följde årsmötesförhandlingar samt diskussion och yttranden med anledning av *Fogelstadförbundets tidning*.

Senare på kvällen invigning av *Fogelstadförbundets sångbok* under *Elsa Stenhammars* ledning.

Midsommarafton motiverade fröken *Ebba Holgersson* mötets motto: VAD KAN VI GÖRA I DAG — ICKE I MORGON?

doktor *Ada Nilsson* meddelade *Dagsnyheter* med utvecklingar och fru *Elsa Björkman-Goldschmidt* talade om *Arbete i en oefterrättlig värld*.

På kvällen talade konstnären *Siri Derkert* *Om Konst*.

Midsomardagen ägnades en diskussion: *Skolkommision och skolrevolution* med inledning av överlärare *Sigrid Jonsson*, Karlskoga, och rektor *Honorine Hermelin*.

På kvällen: Scener ur Aristofanes' *LYSISTRATE*, framförda av mötesdeltagare med *Gerda Lundequist* i huvudrollen.

Söndag 25 juni diskussion: *Tro vi på kvinnorna?* Inledning av doktor *Andrea Andreen* och fru *Elin Wägner* samt första diskussionsinlägg av fröken *Elisabeth Tamm*.

På eftermiddagen, under "mötesdeltagarnas timmar", talade bl. a. fru *Sigrid Helliesen-Lundh*, Oslo, om *Vår pacifism idag*.

Mötet avslutades med en festlig samvaro hos fröken *Elisabeth Tamm*, varvid en hyllning bringades *Elin Wägner*, *en av de aderton*.

Deltagare i årsmötet 1944.

Fröknarna *Anette Andersson*, Västervik; *Anna Andersson*, Kumla; *Malla Andersdotter*, Julita; doktor *Andrea Andreen*, Sthlm; fru *Mix Anker-Braathen*, Sthlm; fröknarna *Kerstin Backman*, Sthlm; *Anna Bellander*, Sthlm; *Märta Bergquist*, Göteborg; *Magda Bergström*, Sthlm; *Edit Björner*, Lit; *Ester Blomberg*, Sthlm; *Britt*

Boltzius, Sthlm; fruarna *Grizel Bonde*, Gimmersta; *Anna Brunnstedt*, Sthlm; fröknarna *Hedvig Brusewitz*, Göteborg; *Karin Brånek*, Linköping; *Anna Lisa Carlsson*, Sthlm; *Lisa Carlsson*, Norrköping; *Iris Christianson*, Södertälje; *Majken Engvall*, Örebro; *Harriet Eriksson*, Sthlm; fru *Elsa Ersson*, Sthlm; fröknarna *Agda Falck*, Södertälje; *Elna Fernström*, Skogstorp; *Signe Fredholm*, Sthlm; *Birgitta Fries*, Göteborg; *Signe Grandin*, Östersund, fru *Hortense Grönstrand*, Åbo; fröknarna *Elvan Gustavsson*, Norrköping; *Brita Hallerborn*, Långnäs; *Märta Harning*, Lit; fruarna *Sigrid Helliesen-Lund*, Oslo; *Karen Helmstedt*, Danmark; fröknarna *Ingrid Hellberg*, Katrineholm; *Barbro Hermelin*, Sthlm; *Carin Hermelin*, Sthlm; *Ingeborg Hermelin*, Sthlm; fru *Jane Hermelin*, Gripenberg; fröknarna *Elsa Holm*, Gävle; *Gun Holm*, Enebyberg; *Märta Holm*, Enebyberg; *Maren Holebakk*, Julita; fru *Elly Håkansson*, Uppsala; fröknarna *Hildur Håkansson*, Kallinge; *Maja Hörberg*, Linderås; *Ellen Höög*, Norrköping; *Alice Johansson*, Göteborg; *Elsa Johansson*, Norrköping; *Margit Johansson*, Sthlm; *Inga Jonsson*, Sthlm; *Sigrid Jonsson*, Karlskoga; *Ragna Kellgren*, Sjöbo; *Gunhild Kjellgren*, Fristad; *Svea Kruse*, Sthlm; *Irma Larsson*, Motala; *Thea Larsson*, Frambo; *Dagmar Lindman*, Nässjö; fruarna *Lisa Lindström*, Härnösand; *Astrid Ljung*, Katrineholm; fröknarna *Emelie Ljunggren*, Sthlm; *Valborg Lundin*, Bångbro; *Lillie Lundqvist*, Säbydal; *Barbro Lychou*, Norrköping; *Ella Lynell*, Gripenberg; fru *Dagny Stousland-Möller*, Norge; doktor *Ada Nilsson*, Sthlm; fröknarna *Karin Nilsson*, Norrköping; *Mathilda Nilsson*, Spjutsbygd; *Ruth Nilsson*, Kilafors; *Alfhild Nordberg*, Eskilstuna; *Ragnhild Norlin*, Falun; *Gulla Norling*, Borås; fru *Astrid Nyquist*, Sthlm; fröknarna *Hilma Nyquist*, Ö. Malsjö; *Mandis Olin*, Sthlm; *Anna Pallin*, Sthlm; fru *Sofia Paulsson*, Laholm; fröken *Sigrid Pensar*, Finland; fruarna *Carin Persson*, Lunnarp; *Hedvig Peterson*, Julita; *Erna Pettersson*, Göteborg; fröknarna *Hanna Pettersson*, Rebbelberga; *Ebba Richter*, Sthlm; *Inga Ringquist*, Norrköping; *Anna Rosén*, Norrköping; doktor *Naima Sahlbom*, Sthlm; fröknarna *Märtha Sanduist*, Jönköping; *Stina Skantze*, Göteborg; *Brita Stenbeck*, Ny-näshamn; fru *Valborg Stephansen*, Norge; fröken *Maja Stigbäck*, Vingåker; fruarna *Hanna Sundberg*, Östrand; *Märta Söderström*, Sthlm; *Linnéa Wahl*, Sthlm; fröken *Viran Wallström*, Sthlm; fru *Rut Werner*, Jönköping; fröken *Inga Wide*, Göteborg; fruarna *Tora Wilhelmsson*, Luleå; *Herta Wirén*, Malmö; *Elin Wägner*, Bergslund; *Inez Ahlin*, Strängnäs.

Antal deltagare: 120.

Fogelstadförbundets årsmöte 1945.

FOGELSTADFÖRBUNDETS ÅRSMÖTE 1945 är planerat att äga rum under Fortsättningskursens sista dagar LÖRDAG—SÖNDAG 30 JUNI—1 JULI. Program kommer senare att meddelas genom Fogelstadförbundets tidning.